

УДК 340.0

ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ ПРАВОВИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ РЕАЛІЗАЦІЇ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Досліджуються основні види правових відносин у сфері реалізації судової влади. На основі аналізу основних підходів щодо класифікації правових відносин, які існують у сучасній юридичній науці, пропонуються критерії для виділення окремих видів правових відносин у сфері реалізації судової влади.

Ключові слова: правові відносини, судова влада, класифікація.

Класифікація як науковий метод відіграє важливе значення, дозволяючи систематизувати накопичений досвід і краще осягнути сутність явищ та процесів, які досліджуються. Саме наукова класифікація правових відносин у сфері реалізації судової влади за їх істотними ознаками надасть змогу більш повно дослідити сутність цих правовідносин, виявити їх взаємозв'язки і, як наслідок, дозволить більш цілеспрямовано та правильно вдосконалювати правове регулювання цих відносин.

Проблема класифікації правових відносин була предметом спеціальних досліджень як вчених радянських часів (М. Александрова, С. Кечекьяна, Р. Халфіної, В. Основіна, В. Горшеньова, А. Дудіна), так і сучасних вітчизняних науковців (М. Козюбри, М. Костицького, В. Погорілка, П. Рабіновича, В. Шаповала та інших). Однак у своїх працях зазначені автори абсолютно не торкаються класифікації правових відносин у сфері реалізації судової влади.

Зважаючи на це, метою цієї статті є дослідження класифікації правових відносин саме у сфері реалізації судової влади.

Як відомо, для здійснення наукової класифікації правовідносин на окремі види великого значення набуває правильний та обґрунтований вибір її підстав. Наприклад, Б. В. Щетинін пропонував здійснювати класифікацію правовідносин на окремі види за їх суб'єктним складом [1, с. 24–29]. Разом з тим, як свідчить аналіз як у цілому правовідносин у сфері реалізації судової влади, так і їх окремих структурних елементів, вони можуть бути класифіковані і за іншими важливими підставами.

Так, болгарські науковці Б. Спасов та А. Ангелов запропонували класифікувати правовідносини за їх суб'єктами та змістом [2, с. 33–35]. Таким чином, вчені взяли за основу класифікації, окрім суб'єктного складу, ще й зміст правовідносин, оскільки зміст — це важлива ознака будь-якого поняття. Погоджуючись із думкою Б. Спасова та А. Ангелова, ми хотіли б наголосити на тому, що зазначеним підходом також не вичерпується увесь обсяг підстав, які можуть бути покладені в основу наукової класифікації правовідносин у сфері реалізації судової влади.

Зважаючи на вищевикладене, вважаємо за необхідне дослідити питання щодо підстав, необхідних для якомога повної класифікації правовідносин у сфері реалізації судової влади, а також обґрунтувати доцільність виділення тієї чи іншої ознаки зазначених правовідносин як підстави їх класифікації.

Вирішуючи питання з-приводу підстав класифікації, на нашу думку, необхідно врахувати два основні аспекти:

1. Класифікаційна ознака повинна виражати найбільш характерні, суттєві риси правовідносин у сфері реалізації судової влади;
2. Класифікаційна ознака повинна володіти здатністю виступати як підстава класифікації, оскільки деякі ознаки не можуть бути покладені в основу класифікації [3, с. 104–105].

Класифікацію правовідносин у сфері реалізації судової влади, насамперед, доцільно здійснювати виходячи з галузевого критерію. Визначальним при такій класифікації є належність норми права, яка регулює ті або інші дії в рамках конкретних суспільних відносин, до відповідної галузі права.

Виходячи з цього можна виділити:

1. Конституційно-правові відносини;
2. Адміністративно-правові й адміністративно-процесуальні відносини;
3. Кримінально-правові і кримінально-процесуальні відносини;
4. Цивільно-правові і цивільно-процесуальні відносини;
5. Господарсько-правові і господарсько-процесуальні відносини;
6. Податкові, фінансові і бюджетні відносини;
7. Екологічні правовідносини;
8. Трудові правовідносини;
9. Сімейні правовідносини;
10. Житлові правовідносини тощо.

Виходячи з поділу галузей права на матеріальні і процесуальні, усі правовідносини у сфері реалізації судової влади можна поділити на матеріальні і процесуальні.

Матеріальні правовідносини виникають на підставі норм матеріального права і регулюють суспільні відносини безпосередньо, ніби “накладаються” на них, шляхом надання суб’єктам прав і покладення обов’язків. Наприклад, п. 1 ст. 18 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” визначає, що суди загальної юрисдикції спеціалізуються на розгляді цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення [4].

Однак не усі норми матеріального права можуть бути реалізовані самостійно. У зв’язку з цим, аналіз юридичного процесу, правил юридичної процедури, процесуального права і процесуальних правовідносин у цілому стає однією з умов об’єктивної оцінки реального стану механізму правового регулювання, його ефективності.

У свою чергу, процесуальні правовідносини виникають на основі норм матеріального права і характеризуються забезпечувальним, організуючим впливом по відношенню до останнього. Більшість учених обстоює думку, що матеріально-правові відносини становлять собою нібито визначальний пласт, над яким і з приводу якого складаються процесуальні правовідносини, що мають похідний характер [5, с. 25]. Часто стверджується, що поза матеріальними процесуальні правовідносини взагалі не можуть виникнути [6, с. 279].

Однак не усі вчені на сьогодні підтримують зазначену позицію. Так, С. А. Колосович та І. А. Кузнецов вважають, що використання терміна “похідний” для характеристики співвідношення матеріального і процесуального права до останнього застосовувати помилково, оскільки в такому разі появу процесуальних норм необхідно шукати у відповідній матеріально-правовій галузі [7, с. 77]. Не можна також не погодитись з тими, хто вважає, що процес — це не лише “умова, без якої матеріальне право не перетвориться на дійсність” [8, с. 106], але й такий же самий засіб впорядкування суспільних відносин, як і матеріальні норми [7, с. 79]. Окрім цього, якщо для виникнення матеріальних правовідносин необхідна наявність матеріального права, визначене коло суб’єктів і юридичний факт, то виникнення процесуальних правовідносин пов’язано з наявністю не лише

процесуальних норм, але й матеріальних норм, що вже є у наявності. Невипадково І. М. Погребний назвав свого часу процесуальні правовідносини “двічі юридичними” [9, с. 83].

Повністю поділяючи цю думку вченого, слід все ж таки ще раз зауважити, що без наявності процесуальних правовідносин більшість норм матеріального права так і не була б втілена у реальне життя. Наприклад, реалізація положень ч. 1 ст. 5 Закону України “Про судоустрій та статус суддів”, яка передбачає, що правосуддя в Україні здійснюється виключно судами, була б неможливою без наявності низки процесуальних правовідносин, що виникають при розгляді цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення.

Таким чином, процесуальні правовідносини — це важливий елемент у механізмі правового регулювання, за якого між матеріальними і процесуальними правовідносинами існує тісний правовий зв’язок, взаємний вплив, який обумовлює й те, що, незважаючи на принципову відмінність і відносну самостійність, вони не можуть існувати одне без одного. На нашу думку, матеріальне право без процесуального бездіяльне, процесуальне без матеріального безцільне.

Матеріальні і процесуальні правовідносини — це види правовідносин, у межах кожного з яких можна виділити окремі підвиди (матеріально-правові: цивільно-правові відносини, кримінально-правові відносини, адміністративні правовідносини тощо; процесуальні правовідносини: кримінально-процесуальні правовідносини, цивільно-процесуальні правовідносини, адміністративно-процесуальні правовідносини тощо).

За функціональним критерієм правовідносини у сфері реалізації судової влади можна поділити на регулятивні та правоохоронні. При цьому функціональний критерій проявляється через те, який вплив (функція) права (охоронна чи регулятивна) в більшій мірі проявляється у правовідносинах. Н. Г. Александров одним з перших вказав на необхідність такого поділу [10, с. 110].

Регулятивні правовідносини є своєрідним провідником регулятивної функції права в її статичній і динамічній формі. Вони виникають на основі регулятивних норм права і спрямовані на регулювання суспільних відносин шляхом встановлення суб’єктивних прав і юридичних обов’язків їх учасників. Як відмічає Т. Н. Радько: “Процес правової регламентації суспільних відносин, зокрема встановлення правового статусу громадян, визначення їх право-, дієздатності, компетенції органів влади завдяки трансформаційній ролі юридичних фактів реалізується в регулятивних правовідносинах, які є основним засобом здійснення правових норм взагалі” [11, с. 331].

У межах регулятивних правовідносин деякі автори виділяють ще установчі та правовстановлюючі [12, с. 148].

Установчі правовідносини — це правовідносини переважно загального характеру. Підставою їх виникнення є норми-принципи та норми-дефініції. Саме у таких правовідносинах втілюється установчий характер Конституції України. Наприклад, ст. 6 Основного закону України визначає, що державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову [13].

Правовстановлюючі правовідносини у сфері реалізації судової влади за своєю сутністю є переважно конкретними, де чітко визначені їх учасники, які здійснюють свої суб’єктивні права та виконують юридичні обов’язки. При цьому ці правовідносини не мають на меті охорону приписів будь-якої іншої норми права. Підставою виникнення таких правовідносин є правомірне поведінка їх суб’єктів, що складає сферу правопорядку.

Наприклад, згідно з ч. 1 ст. 27 та ч. 1 ст. 137 Цивільного процесуального кодексу України особи, які беруть участь у справі, мають право заявляти суду клопотання про витребування доказів. У свою чергу, цією ж статтею закріплено

обов'язок суду у випадках, коли таке клопотання заявлено відповідно до вимог чинного законодавства, витребувати такі докази [14].

Подібне положення закріплено в ч. 3 ст. 71 Кодексу адміністративного судочинства України, яка передбачає, що якщо особа, яка бере участь у справі, не може самостійно надати докази, то вона повинна зазначити причини, через які ці докази не можуть бути надані, та повідомити, де вони знаходяться чи можуть знаходитися. Суд сприяє в реалізації цього обов'язку і витребує необхідні докази [15]. У свою чергу, відповідно до ст. 38 Господарського процесуального кодексу України сторона по справі або прокурор у разі неможливості самостійно надати докази вправі подати клопотання про витребування господарським судом доказів. У разі задоволення клопотання суд своєю ухвалою витребує необхідні докази [16].

Такі правовідносини у сфері реалізації судової влади будуть правостановлюючими, оскільки вони виникають лише з метою реалізації суб'єктами своїх прав та виконання встановлених обов'язків, що закріплені у відповідних нормах права.

Правоохоронні правовідносини — це відносини, які здійснюють охоронну функцію права. Це та форма, у якій декларативна заява держави (заборона, загроза санкції) набуває конкретного прояву у випадку протиправної поведінки суб'єктів. Специфіка правоохоронних правовідносин полягає в особливій спрямованості (охорона інтересів суспільства, держави чи громадян), своєрідності їх вольового характеру (вплив на волю правопорушника), суб'єктного складу (уповноважений і зобов'язаний, потерпілий та винна сторона) [11, с. 335].

Правоохоронні правовідносини виникають у формі реакції держави на протиправну поведінку суб'єктів права і мають на меті витіснення, виключення соціально шкідливих відносин.

Таким чином, такі правовідносини виникають щоразу, коли права та свободи суб'єктів правовідносин, у тому числі індивідуальних та/або колективних, потребують охорони з боку відповідних органів держави, у результаті чого через виникнення охоронних правовідносин реалізується юридична відповідальність, передбачена відповідними правовими нормами.

Наприклад, відповідно до ч. 1 ст. 92 Цивільного процесуального кодексу України до учасників цивільного процесу та інших осіб, присутніх у судовому засіданні, за порушення порядку під час судового засідання або невиконання ними розпоряджень головуючого застосовується попередження, а у разі повторного вчинення зазначених дій — видалення із залу судового засідання [14]. Метою такого правовідношення є охоронна норма права, яка вимагає від осіб, присутніх у судовому засіданні, добросовісно та належним чином здійснювати свої права і виконувати обов'язки.

Відповідно до ст. 53 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” перебування на посаді судді несумісне із зайняттям посади в будь-якому іншому органі державної влади, органі місцевого самоврядування та з представницьким мандатом. Окрім цього, суддя не має права поєднувати свою діяльність з підприємницькою або адвокатською діяльністю, будь-якою іншою оплачуваною роботою (крім викладацької, наукової і творчої діяльності), входити до складу керівного органу чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку, а також належати до політичної партії чи професійної спілки, виявляти прихильність до них, брати участь у політичних акціях, мітингах, страйках. У випадку порушення суддею наведених вище вимог щодо несумісності виникає правоохоронне правовідношення на основі ст. 104 Закону України “Про судоустрій і статус суддів”, відповідно до якої суддя звільняється з посади за поданням Вищої ради юстиції, яке вноситься до органу, який обрав або призначив суддю, в порядку, встановленому Законом України “Про Вищу раду юстиції” [4; 17].

У свою чергу, слід зауважити, що аналіз окремих положень процесуального законодавства дозволяє уточнити думку деяких авторів про те, що правоохоронні правовідносини завжди відбуваються в процесуальній формі [11, с. 335–336], оскільки в такому випадку можна стверджувати і зворотне, а саме те, що усі процесуальні правовідносини мають охоронний характер.

Насправді, деякі види судочинства, зокрема цивільне, адміністративне і конституційне, поряд з такими завданнями, як захист (охорона) порушеного права чи законного інтересу суб'єкта права, передбачають й інші завдання, не пов'язані з порушенням права, наприклад, вирішення спору про право чи компетенцію, визнання праволодільцем однієї зі сторін тощо.

На нашу думку, вищі судові інстанції в Україні можуть регулювати конкретні правовідносини в умовах відсутності їх законодавчого регулювання. Аналіз положень чинного законодавства підтверджує правильність такої позиції. Так, у Законі України “Про Конституційний Суд України” міститься розділ II “Конституційне провадження”, в главах і статтях якого закріплено процесуальні норми з приводу процедури конституційного провадження, в межах якого Конституційний Суд України з-поміж інших повноважень здійснює інтерпретаційну діяльність, яка має, скоріш за все, регулятивний, а не охоронний характер [18].

У зв'язку з цим, якщо взяти за завдання виділити в межах регулятивних і правоохоронних правовідносин їхні види, то необхідно відмітити, що кримінально-правові і кримінально-процесуальні правовідносини — це єдині правовідносини, які повністю охоплюють поняття “правоохоронні”. В інших галузевих видах правовідносин охоронна чи регулятивна спрямованість може лише переважати. Наприклад, у масиві норм цивільного права регулятивні норми, без сумніву, домінують, однак не є виключними. Серед адміністративно-правових приписів, незважаючи на перевагу норм охоронної спрямованості, існують і регулятивні постанови.

Ще однією з підстав класифікації правовідносин у сфері реалізації судової влади є їхня форма, відповідно до якої зазначені правовідносини поділяються на правовідносини у власному розумінні та правові стани [3, с. 105, 109].

Правовідносини у сфері реалізації судової влади у власному розумінні характеризуються чіткою визначеністю суб'єктивних прав та юридичних обов'язків їхніх суб'єктів, що закріплені у нормах права і здійснюються ними особисто. Саме такими є, наприклад, правовідносини, що виникають на підставі ст. 61 Закону України “Про судоустрій та статус суддів”. У цій статті йдеться про те, що суд залучає народних засідателів до здійснення правосуддя у порядку черговості на строк не більше одного місяця на рік, крім випадків, коли продовження цього строку зумовлено необхідністю закінчити розгляд справи, розпочатий за їхньої участі. Письмове запрошення для участі у здійсненні правосуддя надсилається судом народному засідателю не пізніше ніж за сім днів до початку судового засідання. У запрошенні зазначаються права та обов'язки народного засідателя, перелік вимог до народних засідателів, а також підстави для увільнення їх від виконання обов'язків. Одночасно із запрошенням надсилається письмове повідомлення для роботодавця про залучення особи як народного засідателя. Роботодавець зобов'язаний звільнити народного засідателя, присяжного від роботи на час виконання ним обов'язків зі здійснення правосуддя. Відмова у звільненні від роботи вважається неповагою до суду. У цьому випадку суд володіє конкретним правом щодо залучення народних засідателів до здійснення правосуддя, в свою чергу, роботодавець зобов'язаний звільнити працівника від виконання трудових обов'язків [4]. У цілому більшість правовідносин у сфері реалізації судової влади є саме правовідносинами у власному розумінні.

Відмінною рисою правових станів є те, що суб'єктивні права та юридичні обов'язки суб'єктів не мають чіткої визначеності, вони закріплені у великій кількості

правових норм [3, с. 110]. Прикладом таких правовідносин є перебування особи на посаді судді.

Наступною підставою класифікації правовідносин у сфері реалізації судової влади є час їх існування. За цією підставою вони поділяються на постійні (безстрокові) та тимчасові (строкові).

Головною характеристикою постійних правовідносин є те, що вони є необмеженими в часі, тобто норми права, які регулюють такі правовідносини, не містять чіткої вказівки щодо строку їх існування. Однак, залежно від настання певних правоприпиняючих юридичних фактів постійні правовідносини можуть припинити своє існування. Зокрема до таких правовідносин належать усі правовідносини, які за формою є правовими станами. Наприклад, правовідносини, пов'язані із перебуванням судді на посаді, якщо він був обраний на цю посаду безстроково, можуть припинити своє існування у разі припинення його громадянства.

Тимчасові правовідносини у сфері реалізації судової влади діють протягом чітко визначеного нормою права строку. Наприклад, це правовідносини, що виникають у зв'язку зі здійсненням провадження у конкретній судовій справі.

Однією з дискусійних проблем на сьогодні є концепція так званих загальнорегулятивних правовідносин [19, с. 119] та відмежування їх від конкретних правовідносин. Прихильники цієї ідеї справедливо відмічають, що теорія правовідносин у більшості підручників все ще розкривається з цивілістичних позицій. Правові відносини у цьому варіанті розглядаються як правові зв'язки з чітко визначеними сторонами, обов'язками та правами їх учасників, що не дозволяє врахувати усю різноманітність правовідносин, що існують у дійсності [20, с. 15–19]. Однак необхідно констатувати, що вчення про правовідносини загальнорегулятивного характеру поступово завойовують чітку позицію, що само по собі є закономірним, оскільки такі відносини існують об'єктивно. Зважаючи на це, за ступенем конкретизації правовідносини у сфері реалізації судової влади поділяють на загальні та конкретні.

Разом з тим необхідно зауважити, що між загальнорегулятивними та конкретними правовідносинами немає чітко визначеної межі. Зазначені правовідносини відображають динаміку суб'єктивних прав і стадії їх реалізації. Як зазначає О. О. Миронов: “Якщо правові відносини згрупувати за ступенем їх конкретності, що визначається кількістю учасників відносин і характером правового зв'язку між ними, то одні з них будуть більш, а другі — менш конкретними” [21, с. 56].

До правовідносин загальнорегулятивного характеру належать ті з них, які виникають на підставі норм-принципів, норм-дефініцій та інших загальнорегулятивних норм. Наприклад, закріплений у ст. 6 Конституції України принцип розподілу влади, безпосередньо реалізується через складну систему правовідносин, у яких суб'єктами, окрім органів законодавчої та виконавчої влади, є ще органи судової влади. Однак усі ці правовідносини є похідними від загальнорегулятивного правовідношення, яке виникає на основі вказаної норми-принципу. Із зазначеним загальнорегулятивним правовідношенням співвідносять свою діяльність усі судові органи в Україні, які, як і органи законодавчої та виконавчої влади, зобов'язані реалізовувати цей принцип. Таким чином, воно покладене в основу їх повноважень, а також визначає в загальній формі їхні права, що впливають із приписів відповідної норми-принципу.

Виходячи зі способу індивідуалізації суб'єктів правовідносин, усі конкретні правовідносини у сфері реалізації судової влади можна поділити на абсолютні та відносні.

В абсолютних правовідносинах чітко визначений лише один учасник таких правовідносин, який і є носієм суб'єктивного права, а всі інші учасники зобов'язані і чітко не визначені. Наприклад, відповідно до ст. 6 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” забороняється неповага до суду чи суддів [4]. На основі цього

положення Закону виникають правовідносини, в яких один суб'єкт, суд чи суддя має право на повагу, а всі інші зобов'язані не порушувати це право.

У відносних правовідносинах у сфері реалізації судової влади чітко визначені як уповноважені, так і зобов'язані учасники. Такі правовідносини можуть бути як двосторонніми, так і мати три та більше сторін. Однак при цьому не змінюється суть цих правовідносин, коли праву однієї сторони кореспондує обов'язок іншої. Наприклад, ст. 72 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" регулює порядок призначення на посаду судді. Так, призначення на посаду судді здійснюється Президентом України на підставі та в межах подання Вищої ради юстиції без перевірки додержання встановлених чинним законодавством вимог до кандидатів на посаду судді та порядку проведення добору кандидатів у судді. Будь-які звернення щодо кандидата на посаду судді не перешкоджають його призначенню на посаду судді. Викладені в таких зверненнях факти можуть бути підставою для порушення Президентом України перед компетентними органами питання про проведення в установленому законом порядку перевірки цих фактів. Президент України видає указ про призначення судді не пізніше тридцяти днів із дня отримання відповідного подання Вищої ради юстиції [4].

Правовідносини у сфері реалізації судової влади можуть мати різну кількість правових зв'язків між їхніми учасниками. Саме кількість зв'язків, які виникають між суб'єктами правовідносин, є наступною підставою їх класифікації. Зважаючи на це, зазначені правовідносини поділяються на прості та складні.

Прості правовідносини у сфері реалізації судової влади — це правовідносини, які характеризуються наявністю одного правового зв'язку між їхніми учасниками. Наприклад, правовідносини, що виникають між судом та підсудним.

Складні або комплексні правовідносини — це правовідносини, які фактично можна поділити на окремі прості правовідносини. Разом з тим у своїй сукупності вони складають єдині складні правовідносини. Наприклад, правовідношення, яке виникає між судом та усіма учасниками судового процесу.

Залежно від суб'єктного складу правовідносин у сфері реалізації судової влади поділяються на правовідносини, в яких окрім судових органів, беруть участь держава в особі відповідних органів влади, їх посадових осіб, юридичні та/або фізичні особи. Наприклад, у правовідносинах, які виникають на підставі ст. 36¹ Закону України "Про прокуратуру" з приводу представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді, суб'єктами правовідносин з однієї сторони є суд, а з іншої — прокурор [22]. Після звернення до суду за захистом своїх прав як суб'єкта правовідносин у сфері реалізації судової влади виступає й окремий громадянин.

Ще однією підставою класифікації правовідносин є їхній об'єкт. Виходячи з цього, усі правовідносини у сфері реалізації судової влади можна поділити на правовідносини, пов'язані з майновими та немайновими благами, й правовідносини, пов'язані з державною владою та місцевим самоврядуванням тощо.

Беручи за основу класифікації юридичні факти, які призводять до виникнення, зміни, припинення та поновлення правовідносин у сфері реалізації судової влади, останні поділяються на правовідносини, які виникають, змінюються, припиняються та поновлюються. У свою чергу, їх можна поділити на такі, які виникають, змінюються та припиняються на підставі правомірних дій (наприклад, відповідно до ст. 314 Кримінального процесуального кодексу України підставою для виникнення правовідносин з приводу судового провадження у першій інстанції є отримання судом від слідчого, прокурора обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру або клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності [23]); неправомірних дій (наприклад, відповідно до ст. 27 Кодексу адміністративного судочинства України правовідносини, пов'язані із відводом (самовідводом) судді, виникають у разі порушення порядку визначення судді для розгляду справи [15]); подій як юридичних фактів (наприклад, відповідно до ст. 37 Цивільного процесуального кодексу України смерть фізичної

особи, яка була стороною у відносинах, щодо яких виник спір, є підставою для залучення судом до участі у справі її правонаступника [14]).

Отже, підсумовуючи вищевикладене, необхідно зауважити, що правовідносини у сфері реалізації судової влади характеризуються великим видовим різноманіттям. У свою чергу, наведені нами підстави класифікації цих правовідносин за суб'єктом, об'єктом, змістом, галузевим та функціональним критерієм, формою, часом існування, кількістю зв'язків між суб'єктами тощо сприятимуть більш повному їх дослідженню та розумінню, а тому можуть бути використані в майбутньому для подальших наукових досліджень у сфері теорії правових відносин.

Список використаних джерел

1. Курс советского государственного права [Текст] : учебн. [для высш. учебн. завед.] / [Горшенёв А. А., Григорян Л. А., Сафронов В. М., Щетинин Б. В.] ; под ред. Б. В. Щетинина и А. Н. Горшенёва. — М. : Высшая школа, 1971. — 448 с.
2. Ангелов, А. Государственное право Народной Республики Болгарии [Текст] : [монограф.] / А. Ангелов, Б. Спасов. — М. : Изд-во иностранной литературы, 1962. — 607 с.
3. Основин, В. С. Советские государственно-правовые отношения [Текст] : [монограф.] / В. С. Основин. — М. : Юридическая литература, 1965. — 168 с.
4. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 07.07.2010 р. № 2453-VI [Текст] // ВВР. — 2010. — № 41-45. — Ст. 529.
5. Горшенёв, В. М. Способы и организационные формы правового регулирования в социалистическом обществе [Текст] : [монограф.] / В. М. Горшенёв — М. : Юридическая литература, 1972. — 258 с.
6. Морозова, Л. А. Теория государства и права [Текст] : [учебн.] / Л. А. Морозова. — М. : Эксмо, 2005. — 448 с.
7. Колосович, С. А. Соотношение уголовно-процессуального и уголовного права (в свете современной концепции судебной реформы) [Текст] / С. А. Колосович, И. А. Кузнецов // Государство и право. — 1996. — № 12. — С. 74-77.
8. Мотовиловкер, Е. Я. Теория регулятивного и охранительного права [Текст] : [монограф.] / Е. Я. Мотовиловкер. — Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1990. — 136 с.
9. Погребной, И. М. Общетеоретические проблемы производства в юридическом процессе [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Погребной Игорь Митрофанович. — Х., 1982. — 214 л.
10. Александров, Н. Г. Законность и правоотношения в советском обществе [Текст] : [монограф.] / Н. Г. Александров. — М. : Государственное издательство юридической литературы, 1955. — 176 с.
11. Радько, Т. Н. Теория государства и права [Текст] : [учебн. пособ.] / Т. Н. Радько. — М. : Проспект, 2004. — 481 с.
12. Лучин, В. О. Конституционные нормы и правоотношения [Текст] : [учебн. пособ. для вузов] / В. О. Лучин. — М. : Закон и право, ЮНИТИ, 1997. — 159 с.
13. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР [Текст] // ВВР. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
14. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV [Текст] // ВВР. — 2004. — № 40-42. — Ст. 492.
15. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV [Текст] // ВВР. — 2005. — № 35-37. — Ст. 446.
16. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-XII [Текст] // ВВР. — 1992. — № 6. — Ст. 56.
17. Про Вищу раду юстиції : Закон України від 15.01.1998 р. № 22/98-ВР [Текст] // ВВР. — 1998. — № 25. — Ст. 146.
18. Про Конституційний Суд України : Закон України від 16.10.1996 р. № 422/96-ВР [Текст] // ВВР. — 1996. — № 49. — Ст. 272.
19. Матузов, Н. И. Актуальные проблемы теории права [Текст] : [монограф.] / Н. И. Матузов. — Саратов : Изд-во Саратовской государственной академии права, 2004. — 512 с.
20. Пьянов, Н. А. К проблеме общих правоотношений [Текст] / Н. А. Пьянов // Сибирский юридический вестник. — 1999. — № 1. — С. 15-19.

21. *Миронов, О. О.* Конституционное регулирование в развитом социалистическом обществе [Текст] : [монограф.] / О. О. Миронов. — Саратов : Изд-во Саратовского университета, 1982. — 127 с.
22. Про прокуратуру : Закон України від 05.11.1991 р. № 1789-ХП [Текст] // ВВР. — 1991. — № 53. — Ст. 793.
23. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI [Текст] // ВВР. — 2013. — № 9-10. — Ст. 88.

Надійшла до редакції 11.06.2013

Мельник Л. Г. Проблемы классификации правовых отношений в сфере реализации судебной власти

Исследуются основные виды правовых отношений в сфере реализации судебной власти. На основе анализа основных подходов относительно классификации правовых отношений, которые существуют в современной юридической науке, предлагаются критерии для выделения отдельных видов правовых отношений в сфере реализации судебной власти.

Ключевые слова: правовые отношения, судебная власть, классификация.

Melnyk, O. H. The Problems of Legal Relations Classification in the Sphere of Judiciary Realization

The main types of legal relations in the sphere of realization of judiciary are investigated in the article. On the basis of the analyzes of main approaches concerning the classification of legal relations, existing in modern legal science, the criteria to single out the certain types of legal relations in the sphere of realization of judiciary have been proposed.

Keywords: legal relations, judiciary, classification.

